

bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counzun Bakı Enerji Forumunda çıxışı

1 iyun 2023-cü il

Birlikdə Azərbaycanın enerji gələcəyinə doğru

Möhtərəm qonaqlar,

Xanımlar və cənablar,

- Hər vaxtınız xeyir.
- Hər zaman olduğu kimi, Bakı Enerji Həftəsinə qoşulmaq və bu gün bu Forumda iştirak etməkdən çox məmnunam.
- Bu tədbir enerji sektorunun qarşısında duran məsələlərin və imkanların müzakirəsi baxımından çox önəmlidir.
- Xüsusən də indi, dəyişən enerji dünyasında Azərbaycanın rolunun getdikcə artdığı bir dövrdə.
- Bu ölkənin həm karbohidrogenlər, həm də bərpa olunan enerji mənbələri baxımından nəhəng potensialı var.
- Bu gün bu potensialın daha da inkişaf etdirilməsinə dəstəyimiz və enerji keçidində bu regionun rolu barədə danışmaq istəyirəm.

Enerji trilemmasının həlli – “VƏ YA YOX, VƏ”

- Ötən bir neçə il ərzində dünya çox dəyişib.
- Bu səhər biz Qordondan dünyanın enerji təchizatı baxımından nəyə ehtiyacı olduğunu eşitdik.
- Dünyanın **daha yaxşı, daha balanslı enerji sisteminə** ehtiyacı var.

- Və balanslı dedikdə, biz təhlükəsiz, əlçatan və daha az karbonlu enerji təmin edə biləcək bir sistem nəzərdə tuturuq. Buna “enerji trilemması” deyirlər.
- Şirkət olaraq hesab edirik ki, bu məsələnin həllinə iki yolla dəstək verə bilərik:
 - **HƏM enerji keçidinə investisiya qoymaqla,**
 - **HƏM DƏ əsasən karbohidrogenlərdən ibarət bu günün enerji sisteminə investisiya qoymaqla.**
- Hazırda Xəzər regionundakı fəaliyyətimiz hər iki həll yolunun həyata keçirilməsini dəstəkləyir.
- İcazənizlə daha geniş izah edim.

Bu günün enerji sistemə dəstək

- Biz Xəzərdə dünya səviyyəli karbohidrogen biznesi həyata keçiririk və bununla da dünyaya bu gün ehtiyacında olduğu enerjini veririk.
- Nəhəng AÇG yatağına nəzər salmaq.
- Biz bu yatağın işlənməsinin növbəti mərhələsi olan “ACE” adlandırdığımız **Azəri Mərkəzi Şərqi layihəsini** tamamlamaq üzrəyik.
- 6 milyard dollarlıq bu layihəyə gündəlik 100 000 barelədək neftin işlənməsi üçün layihələndirilmiş yeni dəniz platforması daxildir.
- ACE platformasının dayaq blokunu artıq dənizdə öz daimi yerində quraşdırmışıq və bir neçə həftəyə üst modulları da dənizə yola salacağıq.
- ACE gələn ilin əvvəlində hasilata başlayacaq və bununla Xəzərdən dayanıqlı və təhlükəsiz enerji təchizatına töhfə verəcək.
- Gəlin bu nəhəng layihənin necə inşa olunduğunu əks etdirən qısa video-çarxa baxaq.
- Bu, Azərbaycanlı mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilmiş, həqiqətən də, möhtəşəm bir mühəndislik nümunəsidir!

- Məmnuniyyətlə qeyd etmək istəyirəm ki, bp-nin operatoru olduğu daha bir layihə - **Şahdəniz** layihəsi də, möhtəşəm istismar göstəriciləri və, demək olar ki, 100%-ə çatan fenomenal əməliyyat səmərəliliyi nümayiş etdirməkdədir.
- Hazırda Şahdəniz yatağından gündəlik 73 milyon kubmetr qaz hasil edilir, və hasilatın tədricən artırılması hələ davam edir.
- Bu il Şahdəniz yatağından hasilatın ən yüksək sabit səviyyəyə çatmasını planlaşdırırıq. Bu mərhələdə yataq ildə təxminən 26 milyard kubmetr qaz hasil edəcək və bununla regional və Avropa bazarları üçün enerji təchizatının təhlükəsizliyinə və diversifikasiyasına əlavə töhfə verəcək.
- Eyni zamanda, biz **yeni qaz mənbələri axtarıq**.
- Bu ilin əvvəllərində Şahdənidə istismarda olan məhsuldar layların altında daha çox qaz tapmaq üçün **yeni kəşfiyyat quyusunun** qazılmasına başlamışıq.
- Qeyd edirəm ki, quyuda qazma işləri aparən qurğu bu il bütün ölkədə anadan olmasının 100 illik yubileyi qeyd olunan ümummillə lider Heydər Əliyevin adını daşıyır.
- Heydər Əliyev ölkənin enerji strategiyasının reallığa çevrilməsində əvəzəlməz rol oynayıb.
- bp şirkəti olaraq biz bu nəhəng şəxsiyyəti dərin hörmət və minnətdarlıqla anırıq.
- Biz həmçinin Azəri-Çıraq-Günəşlidə dərin qaz laylarını qiymətləndirmək məqsədilə qazdığımız bir yeni quyunu yekunlaşdırmaq üzrəyik.
- Gördüyünüz kimi, lazım olan yerdə və vaxtda əlçatan enerji təminatını dəstəkləmək üçün diqqətimizi Xəzərdə dayanıqlı karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatına yönəltməyə davam edirik.

Enerji keçidinə investisiya

- Bununla yanaşı, biz mövcud neft və qaz hasilatımızda karbonsuzlaşdırmanın və emissiyaların azaldılmasının yollarını axtarıq.
- Sahələrımızdə məşəlin müntəzəm yanmasını aradan qaldırmaq istiqamətində işləyirik və emissiyaları 50% azaltmaq üçün obyektlərimizdə metan detektorları quraşdırırıq.
- **ACE platformasının daha az karbonlu olması nəzərdə tutulub.**
- ACE uzaq məsafədən idarə ediləcək və onun əksər sistemləri və prosesləri avtomatlaşdırılacaq. Bu isə platformaya daha az gediş-gəliş, daha az dayanma halları və boşdayanmalar, və məhz buna görə məşəlin daha az yanması və daha az emissiya atqısı deməkdir.
- Şahdəniz yatağında **Şahdəniz Alfa platformasındakı dizel generatorlarının** Şahdəniz Bravonun qazla işləyən daha az emissiyalı generatorlarında hasil olunan enerji ilə **əvəzlənməsi üçün** iş aparırıq.
- Bu, Şahdəniz Alfadan karbon tullantılarının azaldılmasına və platformanın istismar səmərəliliyinin artırılmasına kömək edəcək.
- Biz həmçinin obyektlərimizi **necə elektricləşdirə biləcəyimizə** və enerji üçün qazdan istifadəni **necə dayandıra biləcəyimizə** baxırıq.
- Səngəçal terminalının elektricləşdirilməsi bu baxımdan yaxşı başlanğıc ola bilər.
- Səngəçalda qaz turbinləri yandırmaq əvəzinə ölkənin enerji şəbəkəsinə qoşulmaqla biz həm emissiyaların azaldılmasına, həm də qənaət olunmuş qazın Cənub Qaz Dəhlizi ilə ixracına nail ola bilərik.

Azərbayanın yeni enerji gələcəyinə keçidinə dəstək

- İnanırıq ki, enerji keçidinə investisiya qoyulması həm də fəaliyyət göstərdiyimiz ölkələrə yeni enerji gələcəyinə doğru yolda dəstək olmaq deməkdir.

- Azərbaycan qabaqcıl enerji infrastrukturuna, güclü tərəfdaşlıqlara və zəngin bərpa olunan enerji ehtiyatlarına malikdir və məhz bunun sayəsində, ölkə **enerji keçidində də irəlidə gedə bilər.**
- Azərbaycanın uzunmüddətli və etibarlı tərəfdaşı kimi, bp buna dəstək olmağa hazırdır.
- Ötən il biz Energetika Nazirliyinə 2050-ci ilədək **Azərbaycanın** öz zəngin enerji potensialından istifadə etməklə **iqtisadiyyatını necə karbonsuzlaşdırma biləcəyi ilə bağlı bir sıra tövsiyələr** təqdim etdik.
- Xəzər regionunun bərpa olunan enerji mənbələri üzrə qlobal mərkəzə çevrilməsi üçün çoxsaylı imkanlar mövcuddur. Və biz artıq bir sıra sahələrdə işə başlamışıq.
- Məsələn, **Cəbrayılda 240 meqavat gücündə günəş elektrik stansiyasının** inşasına başlamaq üçün sahədəki tədqiqat işlərini yekunlaşdırırıq.
- Nazirliklə birlikdə biz Azərbaycanda virtual elektrik ötürülməsi modelinin yaradılmasının əsasını təşkil edən innovativ mexanizm müəyyən etmişik.
- Biz həmçinin bərpa olunan enerji sahəsində bu cür potensial layihələrin araşdırılması üçün **SOCAR-la əməkdaşlıq edirik.**
- Paralel olaraq, gələcəkdə enerji layihələrini həyata keçirə biləcək ixtisaslaşmış yerli işçi qüvvəsinin hazırlanmasına dəstək veririk.
- Ötən il Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində **bərpa olunan enerji mənbələri üzrə yeni magistr proqramının** yaradılmasına kömək etdik və artıq bu il proqram üzrə ilk qrupun dərslərə başlamasını gözləyirik.
- Ümid edirik ki, bu proqram Azərbaycanın bərpa olunan enerji mənbələri sahəsində ixtisaslaşmış yerli mütəxəssislərə artan tələbatını qarşılamağa yardım edəcək.

Yekun

- Sonda isə icazə verin, çıxışımın əvvəlindəki fikirləri bir daha vurğulayım.
- Enerji keçidini sürətləndirmək üçün tədbir görmək lazımdır.

- Bunun üçün **biz həm enerji keçidinə, həm də enerji təhlükəsizliyinə investisiya qoymalıyıq.**
- Azərbaycanın zəngin enerji potensialı var və bu ölkə keçid prosesində irəliləmək üçün unikal mövqedədir.
- Biz Azərbaycanı dəstəkləmək öhdəliyimizə sadıq.
- Təhlükəsiz, məsuliyyətli və dayanıqlı şəkildə Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatını davam etdirməklə yanaşı, birlikdə ölkənin bərpa olunan enerji üzrə potensialını da inkişaf etdirə bilərik.
- Qarşımızda çox iş var və **biz Azərbaycanın yeni enerji gələcəyini birlikdə quracağıımıza ümid edirik!**
- Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

-SON-